

Förvaltningsutskottet

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2027—2030

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2027—2030 (SRR 3/2026 rd): Ärendet har lämnats till förvaltningsutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 22.5.2026.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ekonomi- och planeringsdirektör Antti Karila, inrikesministeriet
- avdelningschef Tomi Vuori, inrikesministeriet
- avdelningschef Minna Hulkkonen, inrikesministeriet
- räddningsöverdirektör Kimmo Kohvakka, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Juha Vehmaskoski, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Unna Heimberg, finansministeriet
- finanssakkunnig Kaarle Myllyneva, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Jutta Nieminen, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Lauri Piirainen, finansministeriet
- budgetråd Timo Ertola, undervisnings- och kulturministeriet
- konsultativ tjänsteman Susanna Grimm-Vikman, social- och hälsovårdsministeriet
- polisöverdirektör Ilkka Koskimäki, Polisstyrelsen
- biträdande chef, konteramiral Tom Hanén, Gränsbevakningsväsendet
- ekonomisk expert Arja Pesonen, Velfärdsområdesbolaget Hyvil Ab
- chefekonom Minna Punakallio, Finlands Kommunförbund
- förhandlingschef Minna Salminen, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- Nödcentralverket
- centralkriminalpolisen
- Migrationsverket
- Räddningsinstitutet

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

- skyddspolisen
- Tullen
- Fackförbundet Pro rf
- Julkisen alan unioni JAU ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Inre säkerhet och invandring

Resurser för myndigheterna för inre säkerhet som en del av den övergripande säkerheten

Finlands säkerhetspolitiska miljö har förändrats i grunden och för en lång tid framöver. Förändringarna har varit snabba och de är allt svårare att förutse. Enligt förvaltningsutskottet måste säkerhetsfrågorna granskas som en omfattande helhet för att faktorer och fenomen som påverkar Finlands säkerhet samt sambanden mellan dem ska kunna upptäckas så effektivt som möjligt. En tydlig åtskillnad mellan yttre och inre säkerhet kan inte längre göras.

Utskottet har ingående behandlat lägesbilden för den inre säkerheten i sitt nyligen färdigställda betänkande om redogörelsen för den inre säkerheten (FvUB 5/2026 rd — SRR 6/2025 rd). Där behandlas bland annat ungdoms- och gängbrottslighet, organiserad brottslighet, informationspåverkan, skydd av kritisk infrastruktur samt nya teknikers konsekvenser för den inre säkerheten. Enligt förvaltningsutskottets betänkande bör den nära kopplingen mellan den inre och den yttre säkerheten beaktas i större utsträckning än för närvarande med avseende på den övergripande säkerheten. Utskottet anser det vara viktigt att detta i fortsättningen syns också i det parlamentariska samarbetet, riksdagsbehandlingen av ärenden och i informationsgången till de utskott som är centrala med tanke på den övergripande säkerheten. Dessutom ska den framträdande roll som myndigheterna för den inre säkerheten har i fråga om ansvaret för första insatsen i olika säkerhetssituationer beaktas vid tryggandet av myndigheternas verksamhetsförutsättningar, stärkandet av finansieringsbasen och samarbetet respektive informationsflödet mellan myndigheterna. Utskottet har upprepade gånger betonat vikten av att se till att myndigheterna för den inre säkerheten har verksamhetsförutsättningar och att trygga finansieringsbasen hållbart och långsiktigt över valperioderna.

Förvaltningsutskottet framhåller att myndigheterna för den inre säkerheten — i synnerhet polisen, Gränsbevakningsväsendet, räddningsväsendet och Tullen — ansvarar för den första insatsen i de flesta säkerhetsrelaterade situationer, från olyckor i vardagen till allvarliga säkerhetshot och undantagsförhållanden, inklusive hybridsituationer. De är första insatsmyndigheter vid oklara hot och händelser så länge hoten inte kan tolkas eller identifieras som militära hot. Erfarenheter från Ukraina visar också att myndigheternas roll som förstainsatsaktörer är central när en situation eskalerar till kris. Förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen, de identifierade riskerna och förmågekraven förutsätter att säkerhetsmyndigheternas resurser säkerställs så att man proaktivt och målmedvetet kan skapa beredskap för oförutsedda förändringar och kriser.

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

Den årliga anslagsramen för inrikesministeriets förvaltningsområde uppgår under ramperioden 2027—2030 till cirka 2 miljarder euro. I planen för de offentliga finanserna bereder man sig på utgiftstrycket till följd av det förlängda tillfälliga skyddet för dem som flytt kriget i Ukraina, den nationella solidaritetsutfästelsen i samband med EU:s migrationspakt samt Gränsbevakningsväsendets UXV30-projekt för att skaffa obemannade luftfartyg och ytfartyg och övervakningssystem i anslutning till dem. Det hyrestillägg som byggandet av polishuset i Kuopio förutsätter har beaktats i polisens omkostnader från och med 2029. Till övriga delar anvisas inga tilläggsresurser för inrikesministeriets förvaltningsområde i planen för de offentliga finanserna. Utskottet anser dock att det är viktigt att man vid ramförhandlingarna våren 2026 fastställde att Försvarsmaktens, Gränsbevakningsväsendets och polisens prestationsförmåga i fråga om drönare stärks.

Förvaltningsutskottet anser det motiverat att anslagsnivån inom inrikesministeriets förvaltningsområde har höjts genom tidigare beslut, vilket möjliggör till exempel långsiktig planering av polisens verksamhet och att öka antalet anställda i polisens operativa uppgifter under ramperioden med 500 årsverken till mer än 8 000 årsverken.

I det föregående rambeslutet (FvUU 8/2025 rd — SRR 2/2025 rd) har det fattats beslut om anslagsökningar i anslutning till förberedelser och beredskap som gäller stärkande av polisens, Gränsbevakningsväsendets, skyddspolisens och befolkningsskyddets resurser samt förberedelser inför omfattande hot. Utskottet anser att dessa tilläggsresurser är nödvändiga för att höja polisens, Gränsbevakningsväsendets och skyddspolisens kapacitet och trygga den strategiska prestationsförmågan. Läget i de offentliga finanserna möjliggör dock sannolikt inte någon betydande ökning av finansieringsnivån under de närmaste åren. Utskottet anser också därför att det är viktigt att principen om övergripande säkerhet framöver sätter starkare prägel på fördelningen av säkerhetsmyndigheternas finansiering och syns till exempel i form av gemensam upphandling. I synnerhet upphandling på längre sikt måste planeras omsorgsfullt så att förändringarna i omvärlden kan vägas in så väl som möjligt.

Statsförvaltningens omkostnadsbesparingar och produktivetsprogram

I planen för de offentliga finanserna (s. 20) beskrivs statsförvaltningens omkostnadsbesparingar och produktivetsprogram. Statsförvaltningens besparingar stiger under ramperioden till sammanlagt nästan 700 miljoner euro. Till inrikesministeriets förvaltningsområde har det utöver tidigare anpassningsåtgärder anvisats ytterligare besparing i omkostnaderna på 8 miljoner euro per år. Dessutom har det under inrikesministeriets huvudtitel anvisats en gradvis tilltagande minskning som baserar sig på produktiviteten och som är 1,9 miljoner euro 2027 och 18,9 miljoner euro i slutet av ramperioden. I rambeslutet ingår utöver det som sägs ovan en permanent omkostnadsbesparing på 3,28 miljoner euro från och med 2027. Utskottet anser att de besparingar som riktas till inrikesministeriets förvaltningsområde är oroväckande stora med beaktande av det rådande säkerhetsläget.

Förvaltningsutskottet har ansett det nödvändigt att man vid sparbesluten har strävat efter att beakta säkerhetsmyndigheternas centrala roll till exempel genom att bestämma att antalet poliser och gränsbevakare inte ska minskas. Det innebär att sparåtgärderna i huvudsak gäller stödåtgärder, förvaltning och andra myndigheter inom förvaltningsområdet, till exempel

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

Migrationsverket. Därmed sjunker Migrationsverkets omkostnadsnivå betydligt under ramperioden. Förvaltningsutskottet har redan behandlat en betydande del av de förslag i regeringsprogrammet som syftar till att effektivisera Migrationsverkets tillståndssystem och förkorta handläggningstiderna för ansökningar. Målet är att skärpa lagstiftningen jämfört med nuläget. Dessa föreslagna lagändringar medför ett ökat resursbehov för Migrationsverket under ramperiodens början i form av ökade uppgifter, men om målen för ändringarna uppnås, förväntas i synnerhet antalet asylansökningar minska på längre sikt. Utskottet anser det viktigt att Migrationsverket i sina olika processer utnyttjar automation och andra teknologiska lösningar så effektivt som möjligt inom ramen för lagstiftningen. Om anslaget för Migrationsverkets omkostnader sänks alltför mycket finns risken att de besparingar som eftersträvas genom automation och andra utvecklingsåtgärder inte uppnås enligt plan.

Enligt beslutet vid ramförhandlingarna säkerställer ministerierna att besparingarna inte riktas till personal som arbetar med sådana serviceuppgifter inom försvars-, säkerhets- och rättsvårdssektorerna som är viktiga för medborgarna, utan till resurserna för förvaltnings- och stödtjänster samt andra utgifter inom dessa sektorer. Produktivhetsprogrammet och andra anpassningsåtgärder har hittills kunnat genomföras till exempel inom polisen och Gränsbevakningsväsendet så att konsekvenserna för den operativa verksamheten har minimerats. Enligt uppgift är sparkraven så stora att man i fortsättningen kan bli tvungen att rikta anpassningsåtgärder också till den operativa verksamheten. Utskottet ser det som nödvändigt att de sparbeslut som fattas inte försämrar de centrala säkerhetsmyndigheternas verksamhetsförutsättningar.

Förvaltningsutskottet konstaterar att statens ämbetsverk åläggs nya sparkrav samtidigt som de fortfarande är i färd med att genomföra tidigare anpassningsåtgärder. Detta medför betydande utmaningar till exempel för ämbetsverkens ledning. Sparkraven har riktats till förvaltningsområdena och ämbetsverken utan att just alls se över deras uppgifter. Utskottet anser det vara viktigt att möjligheterna att minska ämbetsverkens lagstadgade uppgifter i fortsättningen bedöms innan nya omkostnadsbesparingar görs. Dessutom bör det ses till att tillräckliga resurser anvisas samtidigt som det föreskrivs nya uppgifter för statsförvaltningen. Utskottet anser det vara viktigt att i högre grad än i nuläget fästa uppmärksamhet vid att stärka personalens kompetens och arbetshälsa samtidigt som man ökar produktiviteten. Myndigheterna måste också klara av att tillgodose de språkliga rättigheterna trots besparingar.

Utskottet har i flera sammanhang betonat behovet av tillräcklig resurstilldelning till alla myndigheter som ingår i straffprocesskedjan samt av en smidig straffprocess och utveckling av regleringen också med tanke på hur förfarandet kan förenklas. Till exempel har en lindring av förundersökningsskyldigheten lyfts fram vid utskottets sakkunnigutfrågning i samband med behandlingen av flera ärenden. Också övriga åtgärder för att göra processerna smidigare måste fortsätta. Utskottet anser det vara viktigt att möjligheterna att minska ämbetsverkens uppgifter utreds mer aktivt än för närvarande.

Finland behöver under de närmaste åren betydligt mer personal inom räddningsväsendet för att de räddningstjänster som är nödvändiga för säkerheten ska kunna tryggas även i fortsättningen. Antalet räddningspersoner bör kunna utökas trots statsförvaltningens produktivetsåtgärder. Utskottet anser det viktigt att välfärdsområdena säkerställer att nytexaminerad

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

räddningspersonal kan rekryteras för uppgifter inom räddningsverksamheten i enlighet med behovet. Det bör noggrant följas hur räddningsväsendets finansiering riktas inom välfärdsområdena, så att utvecklingen av verksamheten är enhetlig både regionalt och nationellt. Utskottet understryker avtalsbrandkårernas centrala roll i räddningsväsendets servicesystem och påpekar att deras ställning och verksamhetsförutsättningar måste tryggas genom olika åtgärder.

Informationssystem och lokaler

Utskottet betonar att informationssystemen är en integrerad del av myndigheternas prestationsförmåga. Det är skäl för alla myndigheter att fästa vik vid IKT-systemens kvalitet, livstid, funktion och hanteringen av driftskostnaderna under hela deras livscykel samt i synnerhet vid ledningen av omfattande projekt som gäller informationssystem. Projekten måste kunna genomföras så att systemen är till faktisk nytta för utvecklingen av verksamheten. De bör också vara kompatibla med ny teknik. Den ökande förekomsten av hybridpåverkan framhäver dessutom vikten av fungerande och informationssäkra informationssystem

Enligt utskottets uppfattning innebär den allmänna höjningen av kostnadsnivån utmaningar för alla myndigheter särskilt i fråga om IKT- och lokalkostnader. Utskottet menar att det är angeläget att de medel som behövs för IKT- och lokalkostnader kan säkras på lång sikt så att omkostnadsanslaget för personal- och förvaltningsutgifter inte samtidigt minskar. Förvaltningsutskottet anser att det är viktigt att det i fortsättningen införs en årlig indexjustering för Polisens och Gränsbevakningsväsendets driftskostnader och Gränsbevakningsväsendets investeringar, och att indexjusteringen korrigeras i efterhand för att motsvara den faktiska höjningen av kostnadsnivån. På så sätt kan man bland annat stödja myndigheternas övergripande kapacitet och hålla de viktigaste upphandlingarna på nuvarande nivå.

Välfärdsområdenas finansiering och ekonomi

Om det ekonomiska läget

Välfärdsområdena inledde sin verksamhet 2023 i ett utmanande ekonomiskt läge och utifrån sinsemellan mycket olika utgångslägen. Utgångsläget har haft en betydande inverkan både på de förändringskostnader som uppstått och på möjligheterna att anpassa verksamheten. Välfärdsområdenas ekonomiska läge beror på många olika faktorer, såsom servicenivån före reformen, strukturen på de kostnader som överförts från kommunerna eller samkommunerna, genomförandet av löneharmoniseringen, löne- och prishöjningar samt de ändringskostnader som harmoniseringen av systemen medfört.

Enligt utredning till förvaltningsutskottet bröts kostnadsutvecklingen 2024, men underskottet kvarstod fortfarande. En tydlig vändning till det bättre skedde 2025. Nettokostnadsökningen var måttlig (1,3 %). Detta berodde främst på efterhandsjustering av finansieringen. Dessutom betonades kostnadsutvecklingen både i fråga om poster av engångsnatur och när välfärdsområdena genomförde sina reformer och anpassningsåtgärder. Överskottet uppgick till omkring 730 miljoner euro. Det ackumulerade underskottet minskade till 1,7 miljarder euro, men fortfarande uppvisar sex välfärdsområden ett underskott. De ackumulerade underskotten är ställvis stora och tre områden är föremål för utvärderingsförfarandet. Enligt utredning till

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

utskottet förutser budgetarna för 2026 ett överskott på cirka 500 miljoner euro, men fortfarande räknar tre välfärdsområden med ett underskott.

Statlig finansiering och statens åtgärder

Välfärdsområdenas ekonomi, effekterna av statens åtgärder och välfärdsområdenas statliga finansiering behandlas som en helhet i planen för de offentliga finanserna. I behandlingen av välfärdsområdenas ekonomi ingår även Helsingfors stad i fråga om social- och hälsovården och räddningsväsendet. I sitt utlåtande behandlar förvaltningsutskottet räddningsväsendet ovan som en av myndigheterna för den inre säkerheten. Välfärdsområdenas (inkl. välfärdssammanslutningarna) ekonomi utgör en betydande del av de offentliga finanserna och statens utgiftsbudget, och den ekonomiska utvecklingen i välfärdsområdena påverkar i hög grad den totala situationen för de offentliga finanserna.

Finansieringen av välfärdsområdena består i huvudsak av statlig finansiering, som på nationell nivå uppgår till sammanlagt cirka 27,5 miljarder euro år 2027. Finansieringen ökar 2027 med cirka 0,1 miljarder euro jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna. Ökningen förklaras särskilt av indexjusteringen för år 2027, som höjer anslagsnivån med cirka 697 miljoner euro. Den största sänkande effekten har preciseringen av justeringen i efterhand. Finansieringsbeloppet justeras i efterhand med två års fördröjning med stöd av 10 § i lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021), så att det motsvarar de faktiska kostnaderna på riksnivå. Den efterhandsjustering som ingår i finansieringen för 2027 och som grundar sig på bokslutsuppgifterna för 2025, vilka var bättre än väntat, är sammanlagt cirka 891 miljoner euro, vilket är cirka 382 miljoner euro mindre än 2026. Jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna minskar detta den icke-öronmärkta finansieringen med cirka 426 miljoner euro 2027.

Av planen framgår att finansieringen uppgår till cirka 27,5 miljarder euro per år under ramperioden. Enligt utredning till utskottet påverkas finansieringsnivån särskilt av både de i regeringsprogrammet överenskomna besparingarna och ändringarna i lagstiftningen om uppgifterna inom social- och hälsovården och i klientavgifterna.

Förvaltningsutskottet konstaterar att det för närvarande behandlar regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om välfärdsområdenas finansiering och lagen om främjande av skärgårdens utveckling (RP 56/2026 rd, finansieringslagen). Syftet med propositionen är att utveckla finansieringsmodellen för välfärdsområdena i enlighet med regeringsprogrammet på ett kontrollerat och förutsägbart sätt så att den grundlagsenliga servicen tryggas. Genom propositionen genomförs också sparåtgärder i enlighet med regeringens mål att bromsa kostnadsökningen. Åtgärderna minskar finansieringen stegvis och de har beaktats på förhand i finansieringsnivån i planen för de offentliga finanserna. De sammanlagda konsekvenserna av dessa sparändringar gällande finansieringslagen är cirka 63 miljoner euro 2027, cirka 220 miljoner euro 2028, cirka 369 miljoner euro 2029 och cirka 425 miljoner euro 2030.

Välfärdsområdenas uppgifter är under ramperioden föremål för ändringar som träder i kraft, minskar eller utvidgas stegvis 2027 eller därefter. Förvaltningsutskottet konstaterar utifrån inkomna uppgifter att nya uppgiftsändringar som påverkar finansieringen under ramperioden är

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

ändringarna i klientavgifterna (tilläggsåtgärderna 2026), reformen av integrationstjänsterna, överföringen av ersättningarna till offer för människohandel och ersättningarna för kostnaderna för utkomststödet samt preciseringen av avgiftsintäkterna för prehospitalet akutsjukvård och icke-brådskande transporter. Dessutom överförs finansieringsansvaret för transporter i anslutning till prehospitalet akutsjukvård till välfärdsområdena 2028 i stället för 2027. Regeringen har också återtagit och minskat flera tidigare beslutade sparåtgärder i samband med rambeslutet våren 2026. Kostnadseffekten av uppgiftsändringarna är att välfärdsområdenas utgifter och finansiering ökar med cirka 75 miljoner euro netto år 2030. Dessutom fattade regeringen vid ramförhandlingarna beslut om två nya tidsbundna statsunderstöd till välfärdsområdena, nämligen välfärdsområdenas organisationsunderstöd (25 miljoner euro) och utveckling av social- och hälsovårdstjänsterna (40 miljoner euro).

Bedömning av hur väl finansieringen räcker till

Planen för de offentliga finanserna behandlar social- och hälsovårdsministeriets utredning från februari 2026 om genomförandet av social- och hälsovårdstjänsterna 2025. Det är fråga om en utredning som föregår bedömningen av om välfärdsområdenas finansiering är tillräcklig i planen för de offentliga finanserna. Enligt utredningen lyckades välfärdsområdena som helhet bättre med ordnandet av social- och hälsovården 2025 jämfört med året innan. Skillnaderna mellan välfärdsområdena i fråga om verksamhet och ekonomi fortsatte dock att öka. Trots att utvecklingen på många plan varit positiv finns det i alla välfärdsområden fortfarande lagstadgade tjänster inom social- och hälsovården där ordnandet av tjänsterna äventyrats. Enligt uppgift var faktorer som ökade den regionala differentieringen bland annat en åldrande befolkning och flyttningsrörelsen, personalbrist inom vissa yrkesgrupper, strikta krav på att balansera ekonomin, ett ökat servicebehov och långsam förnyelse av servicenäten.

Enligt uppgifter till utskottet visar välfärdsområdenas sammanlagda överskott och de uppgifter som samlats in om genomförandet av tjänsterna 2025 att finansieringen har varit tillräcklig för ordnandet av de lagstadgade tjänsterna i hela landet, med undantag av Norra Karelen, som beviljades tilläggsfinansiering 2025.

I planen för de offentliga finanserna framförs det att finansieringens tillräcklighet 2027—2030 kan bedömas endast utifrån ekonomiska nyckeltal, eftersom det inte är säkert vilka effekter områdenas anpassningsåtgärder har på genomförandet av tjänsterna. I planen bedöms det att finansieringen som helhet kommer att utvecklas blygsamt i synnerhet i områden där befolkningen krymper, vilket beror på att justeringen av finansieringen i efterhand minskar som en konsekvens av de förbättrade resultaten samt på de ovannämnda besparingarna i och med ändringen av finansieringslagen.

Förvaltningsutskottet påpekar att utvecklingen i välfärdsområdena på många sätt har varit positiv och att de åtgärder som vidtagits också har varit verkningsfulla. Utskottet understryker att välfärdsområdenas kalkylerade finansiering på riksnivå har ökat med sammanlagt cirka 4 miljarder euro 2023—2026.

Skillnaderna i de ackumulerade underskotten visar dock att den ekonomiska differentieringen mellan välfärdsområdena har ökat. I planen lyfts det fram att särskilt de välfärdsområden som

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

uppvisade ett underskott 2025 ger anledning till oro. För att underskotten ska kunna täckas kommer det att krävas en strikt kostnadskontroll av välfärdsområdena, vilket hotar att bidra till ökande differentiering också under de kommande åren. Förvaltningsutskottet anser att läget inom de offentliga finanserna utmanar välfärdsområdena att även i fortsättningen söka lösningar för att dämpa kostnadsökningen. Utskottet konstaterar att om de ekonomiska anpassningarna hotar att äventyra välfärdsområdenas lagstadgade tjänster, är det möjligt att stödja välfärdsområdena genom särskilda förfaranden inom styrningen.

Förvaltningsutskottet konstaterar också att riksdagen för närvarande behandlar förvaltningsutskottets betänkande (FvUB 7/2026 rd — RP 189/2025 rd, RP 27/2026 rd) om ändring av lagen om välfärdsområden. Det är fråga om en tillfällig undantagsbestämmelse av engångsnatur som gäller endast de välfärdsområden som enligt uppgifterna om deras ekonomiska situation och andra uppgifter om situationen samt enligt en realistisk bedömning som grundar sig på utsikterna för ekonomin förmår täcka sitt underskott under en tidsfrist som förlängts till 2029. I sitt betänkande tillstyrker förvaltningsutskottet lagutkastet och konstaterar att den här tilläggsstiden som beviljas enligt prövning upprätthåller incitamentet att se över verksamheten och balansera ekonomin och att den också kan minska risken för differentiering av tjänsterna i de olika välfärdsområdena. Utskottet anser att en förlängning av perioden för täckande av underskott underlättar anpassningen av ekonomin i flera välfärdsområden och samtidigt tryggar ordnandet av tjänster.

Den kommunala ekonomin

Lägesbild och utvecklingsutsikter för den kommunala ekonomin

År 2025 fortsatte situationen inom den kommunala ekonomin (kommuner och samkommuner) att försämrans för andra året i rad, men var ändå bättre än vad som hade förutsetts i budgetarna. Enligt uppgift har försämringen särskilt berott på att verksamhetskostnaderna ökat kraftigt och skatteinkomsterna minskat något. Å andra sidan växte statsandelarna med omkring 20 procent. Den stora ökningen av verksamhetskostnaderna och statsandelarna förklaras bland annat av att finansierings- och organiseringsansvaret för arbets- och näringstjänsterna överfördes till kommunerna vid ingången av 2025. Bakom minskningen av skatteinkomsterna ligger bland annat att de skattepengar som välfärdsområdena fick i efterskott efter social- och hälsovårdsreformen inte längre betalas samt den svaga konjunkturutvecklingen inom samhällsekonomin. Resultatet för 2025 förbättrades för sin del av enskilda kommuners försäljningsintäkter och egendomsarrangemang av engångsnatur, vars inverkan inte sträcker sig till kommande år.

Enligt bokslutskalkylerna för 2025 försvagades kommunernas sammanlagda årsbidrag med cirka 410 miljoner euro till 2,85 miljarder euro. Årsbidraget räckte till för att täcka avskrivningarna, men var 520 miljoner euro mindre än nettoinvesteringarna. Räkenskapsperiodens resultat försvagades med omkring 300 miljoner euro, men var fortfarande positivt med 0,76 miljarder euro. Kassaflödet från verksamhet och investeringar, som mäter den finansiella balansen, var 0,84 miljarder euro negativt, vilket ledde till att kommunernas lånestock ökade med 0,83 miljarder euro till nästan 20,2 miljarder euro. Trots det försämrade ekonomiska läget minskade

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

antalet kommuner med negativt årsbidrag till åtta, medan antalet år 2024 var 11. Alla de kommuner som uppvisade ett negativt årsbidrag hade färre än 10 000 invånare.

Enligt den utvecklingsprognos för kommunekonomin som ingår i kommunekonomiprogrammet våren 2026 förblir läget inom den kommunala ekonomin utmanande under hela granskningsperioden. Kommunernas anpassningstryck ökar på grund av ökande lönekostnader, kommunernas ökande andelar av utgifterna för arbetslöshetsförmåner, nedskärningarna i statsandelarna och investeringstryck. Årsbidraget beräknas öka med cirka 1,2 miljarder euro under 2027—2030, men årsbidraget räcker inte till för investeringarna och det ekonomiska handlingsutrymmet minskar i såväl växande som krympande kommuner. Kassaflödet från verksamhet och investeringar försvagas fram till 2027, tills det beräknas vända mot balans. I slutet av ramperioden beräknas kassaflödet från kommunernas verksamhet och investeringar uppgå till -0,8 miljarder euro. Prognosen innehåller dock osäkerhetsfaktorer.

Förvaltningsutskottet har redan länge fäst uppmärksamhet vid kommunernas ekonomiska och även funktionella differentiering. Den pågående differentieringen framgår allt tydligare av kommunernas bokslutsprognoser för 2025. Enligt utredning ökar både inkomsterna och utgifterna kraftigt i växande kommuner, medan de minskar i kommuner med krympande befolkning. Utskottet konstaterar att den ekonomiska situationen varierar kraftigt mellan enskilda kommuner. Differentieringen mellan kommunerna förstärks av befolkningsutvecklingen och den ojämna fördelningen av ekonomisk tillväxt inom landet. Även de framtida utmaningarna skiljer sig åt mellan kommunerna, till exempel vad gäller tillgång till arbetskraft, urbanisering och utvecklingen av födelsetalen. Även investeringsutsikterna varierar kraftigt. Särskilt i växande kommuner förblir investeringsbehovet kraftigt till följd av migration och utbyggnad av servicenätet.

Det framgår av kommunekonomiprogrammet att det under hela granskningsperioden finns betydande skillnader mellan kommunstorleksgrupperna, men det förekommer också skillnader inom kommungrupperna. I slutet av ramperioden finns det stora skillnader mellan grupperna i kassaflödet från verksamhet och investeringar. Minimum är cirka 288 euro per invånare i gruppen av kommuner med 100 000—300 000 invånare och maximum 145 euro per invånare i gruppen av kommuner med 5 000—10 000 invånare. I synnerhet i mindre kommuner försvåras situationen av att kommunalskattesatserna är högre än genomsnittet samt av att intäkterna per enhet av kommunalskattesatsen är lägre än genomsnittet. Investeringstrycket i de största städerna ökar också anpassningstrycket under hela ramperioden. De tillfälliga nedskärningarna i statsandelarna kopplade till en kostnadsneutral genomföring av social- och hälsovårdsreformen samt den indexbroms som ingår i regeringsprogrammet upphör från och med 2028, vilket förbättrar situationen i alla kommunstorleksgrupper i slutet av ramperioden.

Statliga åtgärder som påverkar kommunalekonomin under ramperioden

Enligt uppgift anvisas sammanlagt cirka 5,8 miljarder euro för statsbidrag till kommunerna 2027. Av denna summa utgör kommunernas kalkylerade statsandelar (FM + UKM) cirka 4,8 miljarder euro, kompensationen för förlorade skatteinkomster 0,6 miljarder euro och övriga statsbidrag cirka 0,4 miljarder euro. Vid ramperiodens slut uppgår statsbidragen till sammanlagt cirka 6,1 miljarder euro, varav de kalkylerade statsandelarna utgör 5,0 miljarder euro.

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

För statsandelen för kommunal basservice anvisas 3,5 miljarder euro 2027. Statsandelen stiger år 2027 med cirka 45 miljoner euro jämfört med planen för de offentliga finanserna våren 2025. Statsandelen stiger på grund av kommunernas nya och utvidgade uppgifter, indexhöjningen och en justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Faktorer som sänker statsandelen är i sin tur ökande utgifter för det grundläggande utkomststödet, indexbromsen och avdrag i statsandelen. Som ett led i anpassningsåtgärderna inom de offentliga finanserna minskas statsandelen med 75 miljoner euro från och med 2026. I enlighet med vad som beslutades vid ramförhandlingarna fortsätter minskningen så att den kommunvisa minskningen av statsandelen är cirka två procent. Inget avdrag görs om kommunens statsandel är negativ.

Utgifterna för småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning utgör i dagsläget nästan hälften av kommunernas årliga totala utgifter. Basfinansieringen för dessa tjänster kanaliseras huvudsakligen via statsandelssystemet för kommunernas basservice under finansministeriets huvudtitel. Anslagsnivån under undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel förblir enligt uppgift på ungefär samma nivå som i budgeten för 2026. De viktigaste ändringarna i anslagen beror på lagstadgade tillägg och anpassningsåtgärder enligt regeringsprogrammet. Anslagen för att stärka småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen stiger i enlighet med regeringsprogrammet till 200 miljoner euro 2027. De lagstadgade indexhöjningarna inom förvaltningsområdet utgör cirka 146 miljoner euro av tilläggen. Statsandelarna till kommunerna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde uppgår till cirka 1,3 miljarder euro under hela ramperioden. Av förvaltningsområdets statsunderstöd riktas uppskattningsvis årligen i genomsnitt 198 miljoner euro till kommunerna. Av den indexhöjning som görs i finansieringen till yrkesutbildning 2027 (2,4 %) tillfaller uppskattningsvis 17,5 miljoner euro kommuner och samkommuner.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att regeringens nya åtgärder både stärker och försvagar den kommunala ekonomin. De nya besluten angående kommunerna våren 2026 minskar kommunernas statsandelar enligt nettobelopp. Enligt uppgifter från finansministeriet är åtgärdernas stärkande effekt på den kommunala ekonomin efter de nya besluten cirka 40 miljoner euro 2027 och i genomsnitt cirka 130 miljoner euro 2028—2030.

Riktlinjer för utveckling av den kommunala ekonomin

Förvaltningsutskottet betonar att det vid reglering av kommunernas uppgifter måste säkerställas att kommunerna har faktiska förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter i enlighet med finansieringsprincipen. Utskottet anser att det i detta avseende är centralt att staten förbinder sig att kompensera kommunerna fullt ut för nya uppgifter och skyldigheter samt för eventuella utvidgningar av befintliga uppgifter, antingen genom full finansiering eller genom att avveckla andra skyldigheter. Kommunerna ska också kompenseras för de effekter som ändringar i beskattningsgrunderna har på skatteintäkterna.

Enligt lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) ska nya eller utvidgade uppgifter och skyldigheter tilldelas en statsandel på 100 procent. Förvaltningsutskottet understryker att statens fulla finansieringsansvar förutsätter att effekterna av nya eller utvidgade uppgifter och skyldigheter på kommunalekonomin bedöms realistiskt. I konsekvensbedömningarna bör man också fästa uppmärksamhet vid personalkonsekvenserna av uppgifts- och

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

skyldighetsändringarna, eftersom kommunsektorn är mycket arbetskraftsintensiv, pensioneringarna bland löntagarna inom kommunsektorn ligger på hög nivå och arbetskraftssituationen varierar efter bransch och region.

I arbets- och näringsreformen, som trädde i kraft vid ingången av 2025, överfördes finansierings- och organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen på kommunerna. I och med reformen övergick också en del av finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmånerna på kommunerna. Utskottet har redan i tidigare sammanhang hänvisat till bedömningar om att reformen inte tilldelats tillräckliga resurser (t.ex. FvUB 21/2025 rd och FvUU 8/2025 rd). Utskottet noterar att sysselsättningsutvecklingen efter arbets- och näringsreformen har fått större betydelse för kommunernas ekonomi, eftersom kommunerna nu har ett större finansieringsansvar för sysselsättningsåtgärder. Den kommunala ekonomin är således känsligare än tidigare för konjunkturväxlingar i ekonomin, när inte bara inkomsterna utan också utgifterna reagerar direkt på sysselsättningsutvecklingen. Dessutom kan reformen komma att öka skillnaderna mellan kommunerna, eftersom sysselsättningsläget varierar mellan kommunerna.

Utskottet lyfter i detta sammanhang fram utkomstskyddet för arbetslösa, där kommunens finansieringsansvar ökar stegvis ju längre arbetslösheten varar. Kommunerna får från och med 2025 i samband med statsandelen kompensation för de högre utgifterna för arbetslöshetsförmåner till följd av arbets- och näringsreformen. Kompensationsnivån har beräknats enligt en så kallad tvärsnittskalkyl, och den beaktar inte utvecklingen av förmånsutgifterna efter att reformen trätt i kraft. Det försämrade sysselsättningsläget har i praktiken lett till att bötesavgifterna har överskridit de betalda kompensationerna och att kommunerna är tvungna att finansiera utkomstskyddet för arbetslösa med egna pengar eller genom anpassningsåtgärder. Utskottet anser att detta bör beaktas vid bedömningen av arbets- och näringsreformens konsekvenser för kommunerna. Förvaltningsutskottet anser dessutom att det är viktigt att kommunerna ges nya metoder för att påverka sysselsättningen av arbetslösa. Också samarbete och synergier mellan välfärdsområdena och kommunerna bör kunna utnyttjas mer än för närvarande i sysselsättningsarbetet.

För att förbättra kommunernas verksamhetsförutsättningar har regeringen hösten 2023 inlett ett program för försök och avveckling av normer i kommunerna. Programmet syftar till att minska omfattningen av kommunernas verksamhet och uppgifter och gallra bland den detaljerade regleringen av tillvägagångssätten. Dessutom beslutade man vid ramförhandlingarna våren 2026 att inleda en utredning om 50 förslag till avreglering. En del av förslagen gäller kommunernas verksamhet. Förvaltningsutskottet understryker att avregleringen målmedvetet bör drivas vidare.

Avslutningsvis konstaterar förvaltningsutskottet att det fortfarande trots social- och hälsovårdsreformen råder en strukturell obalans mellan inkomster och utgifter i den kommunala ekonomin över valperioderna. Som det konstateras ovan tilltar dessutom differentieringen mellan kommunerna. Därtill är det svåra läget i de offentliga finanserna en utmaning för kommunstrukturen. Utskottet beklagar att den övergripande reformen av statsandelssystemet för kommunal basservice inte längre förs vidare under denna regeringsperiod. Förvaltningsutskottet anser att det med tanke på kommunerna är väsentligt att säkerställa den kommunala ekonomins hållbarhet på lång sikt och att behovet av reformer är stort.

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 20.5.2026

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Alviina Alametsä gröna
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Petri Honkonen cent
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Mari Kaunistola saml
medlem Anna Kontula vänst
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Mira Nieminen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Paula Werning sd
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd
medlem Ben Zyskowicz saml
ersättare Maaret Castrén saml.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne
utskottsråd Henri Helo
plenarråd Sanna Helopuro.

Utlåtande FvUU 11/2026 rd Avvikande mening 1

Avvikande mening 1

Motivering

Allmänt

Regeringens plan för de offentliga finanserna för åren 2027—2030 innehåller vissa element och satsningar som kan understödjas, men också åtgärder som hotar att försvaga säkerhetsmyndigheternas verksamhetsförutsättningar. Vi är också bekymrade över de fortgående försämringar som regeringen riktar mot kommunernas finansiering och över kommunernas förmåga att producera högklassig basservice för medborgarna. Planen för de offentliga finanserna medför inte heller någon lättnad för välfärdsområdena, vars finansiering har försvagats flera gånger och som har haft svårt att stabilisera sin verksamhet och ekonomi under åren efter social- och hälsovårdsreformen.

Inre säkerhet och besparingar i statsförvaltningens omkostnader

Regeringen riktar åter nya nedskärningar mot statsförvaltningen. Det samlade sparbetinget i statsförvaltningen under valperioden uppgår till sammanlagt 700 miljoner euro. Det är fråga om en mycket betydande anpassning i ett läge där myndigheternas uppgifter inte har minskats i samma proportion utan till och med utökats inom vissa sektorer. Finlands statsförvaltning har tidigare konstaterats vara fungerande och effektiv, och anpassningen försvåras särskilt av att besparingarna har genomförts i många olika delar, vilket har gjort verksamheten vid ämbetsverk och myndigheter mycket utmanande och ryckig. Vi är särskilt oroade över verksamhetsförutsättningarna inom inrikesministeriets förvaltningsområde, i synnerhet Migrationsverkets situation, eftersom regeringen genom lagstiftningsändringar i fråga om invandring har ålagt verket ett betydande antal nya uppgifter, men samtidigt riktar nästan 30 miljoner euro i besparingar till verkets omkostnader under ramperioden. Vi betonar att smidigheten i besluten och processerna i frågor som gäller invandring måste tryggas.

Besparingarna i statsförvaltningens omkostnader riktas också mot den inre säkerheten, även om nedskärningarna inom säkerhetssektorn är mindre än inom övrig förvaltning. Till exempel riktas det trots den tilläggsfinansiering som polisen har anvisats under denna valperiod permanenta besparingsbehov mot polisens finansiering under den senare delen av ramperioden. Utöver den tidigare skyldigheten att spara in genom ökad produktivitet är det en utmaning för polisen på lång sikt att de permanenta utgifterna stiger. Polisen har bedömt att skillnaden mellan anslagsbehovet och ramfinansieringen i slutet av ramperioden stiger till över 40 miljoner euro. Vi tackar fortfarande regeringen för målet att höja antalet poliser till 8 000 före utgången av regeringsperioden, men samtidigt tvingas polisen söka betydande besparingar i annan verksamhet och i utvecklingen av verksamheten. Om investeringar i teknologisk kapacitet måste utebli, riskerar detta också att påverka den operativa verksamheten.

Omkostnadsbesparingarna drabbar också bland annat Räddningsinstitutet, som befinner sig i en mycket svår situation. Den betydande ökning av antalet räddningsstuderande som pågår har inte fått full finansiering, och den kommande finansieringsramen äventyrar redan fullgörandet av de

Utlåtande FvUU 11/2026 rd

Avvikande mening 1

lagstadgade uppgifterna. Samtidigt förutsätter de kraftiga och tämligen oförutsägbara förändringarna i omvärlden också planering och genomförande av utbildningen. Att trygga räddningsväsendets verksamhetsförutsättningar i vardagen och rekrytera räddningspersonal för att svara mot behovet hänger också samman med välfärdsområdenas finansiering och deras anpassningstryck. Räddningsverksamhetens verksamhetsförutsättningar måste tryggas i hela landet. Vi betonar också avtalsbrandkårernas roll som en del av räddningsverksamheten.

Finansieringen av välfärdsområdena

Välfärdsområdena har i inledningsskedet av sin verksamhet mött många utmaningar som de inte själva råder över. Verksamheten har försvårats bland annat av högre priser och lönekostnader.

Utvecklingen av den finansiering som styr välfärdsområdenas ekonomi under ramperioden påverkas i synnerhet av den bedömda indexutvecklingen, ändringar i efterhandsjusteringen av finansieringen, planerade ändringar i kundavgifter och uppgifter samt sparåtgärderna inom statsfinanserna. Regeringen har under våren lämnat riksdagen flera propositioner som gäller finansieringen av välfärdsområdena, genom vilka vissa områden äntligen ges mer tid att täcka underskotten, men å andra sidan riktas betydande nedskärningar mot finansieringen av välfärdsområdena. Att stabilisera områdenas verksamhet är i det nuvarande läget utmanande.

Utöver direkta sparåtgärder riktas enligt rambeslutet betydande ändringar i kundavgifter och uppgifter mot välfärdsområdena, vilka i förväg minskar den statliga finansiering som områdena får. Särskilt betydande är de föreslagna höjningarna av kundavgifterna och den minskning av den preliminära finansieringen som de medför. Höjningarna av kundavgifterna hotar höja tröskeln för att söka vård och därmed öka behovet av tyngre tjänster. Flera betydande höjningar försvagar också områdenas avgiftsintäkter. Välfärdsområdena har redan rapporterat om ökande svårigheter att uppnå de avgiftsintäkter som motsvarar nedskärningarna i den statliga finansieringen, och dessutom bedöms kreditförlusterna öka betydligt under de kommande åren.

Kommunerna

Det är beklagligt att regeringen har misslyckats med en av valperiodens viktigaste reformer, nämligen reformen av statsandelssystemet för kommunerna. Kommunernas finansiering motsvarar för närvarande inte deras nuvarande uppgifter.

Statsandelarna till kommunerna har under innevarande regeringsperiod skurits ned upprepade gånger och genom stegvis ökande beslut. Effekten av den årliga indexbromsen på en procentenhet uppgick före det nya rambeslutet till sammanlagt 75 miljoner euro i minskad finansiering för kommunekonomin. I det senaste rambeslutet höjs nivån på indexbromsen i statsandelarna för kommunal basservice till 2,8 procentenheter för 2027. Besparingseffekten uppgår till 60 miljoner euro. Därtill skärs statsandelarna ned med 75 miljoner euro 2026 och med 60 miljoner euro 2027. Statsandelarna har också skurits ner under förevändning av avreglering. Dessutom har integrationsersättningarna och integrationsfinansieringen skurits ner betydligt.

Efter reformerna av social- och hälsovården samt arbets- och näringsstjänsterna är kommunerna mycket känsliga för konjunktursvängningar och allt mer beroende av sina skatteintäkter.

Utlåtande FvUU 11/2026 rd
Avvikande mening 1

Kommunernas finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner har också ökat avsevärt. Regeringens obefintliga satsningar på att främja ekonomisk tillväxt och förbättra sysselsättningen gynnar därmed inte heller kommunalekonomin. Det bör noteras att kommunernas ekonomiska utmaningar riskerar att leda till nedskärningar i utbildningen, som efter social- och hälsovårdsreformen är kommunernas största budgetpost.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 20.05.2026

Eveliina Heinäluoma sd
Saku Nikkanen sd
Juha Viitala sd
Paula Werning sd
Petri Honkonen cent
Hanna Räsänen cent

Utlåtande FvUU 11/2026 rd Avvikande mening 2

Avvikande mening 2

Motivering

Regeringen fortsätter att anpassa de offentliga finanserna på ett sätt som försvagar statsförvaltningens, kommunernas och välfärdsområdenas förmåga att sköta sina lagstadgade uppgifter. De sammantagna konsekvenserna av nedskärningarna har inte bedömts tillräckligt trots att de gäller tjänster, myndigheternas funktionsförmåga och tillgodoseendet av människors grundläggande fri- och rättigheter.

Vänsterförbundet och De gröna anser att stärkandet av de offentliga finanserna inte får grunda sig på att tjänsterna försämras, personalen minskas och kostnaderna överförs på kommunerna, välfärdsområdena och låginkomsttagarna. Statsförvaltningen, kommunerna, välfärdsområdena och Migrationsverket behöver tillräckliga resurser för att kunna sköta sina lagstadgade och ökande uppgifter, men regeringens plan för de offentliga finanserna garanterar inte dessa resurser. Regeringens nedskärningar bör återtas till den del de äventyrar basservicen, myndigheternas funktionsförmåga, rättsskyddet och jämlikheten.

Statsförvaltningen

Regeringen fortsätter att skära ned på statsförvaltningen nu när ämbetsverkens och inrättningarnas funktionsförmåga redan är ansträngd. Tillsammans med tidigare beslut uppgår regeringens nedskärningar till nästan 700 miljoner euro fram till 2030. Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf påpekar att det produktivetsprogram på 243 miljoner euro som beslutats i regeringsprogrammet har kompletterats med nya besparingar under åren 2024—2026, och dessutom ökar produktivetsnedskärningarna under de kommande åren. Eftersom produktivetsnedskärningarna är inriktade på arbetskraftskostnaderna leder de i praktiken till personalnedskärningar.

Det är ansvarslöst att föreslå så omfattande nedskärningar inom statsförvaltningen. Regeringens åtgärder kommer oundvikligen att påverka tillgången till tjänster, handläggningstiderna, myndigheternas funktion och medborgarnas rättssäkerhet. Under den nuvarande regeringsperioden har samarbetsförhandlingar förts i ungefär vart femte arbetsgivarämbetsverk. Dessutom har ämbetsverk och inrättningar under de senaste åren tilldelats nya lagstadgade uppgifter utan motsvarande ökning av resurserna.

Effekterna av besparingarna syns redan i medborgarnas och företagslivets vardag. Till exempel har nya företag i våras varit tvungna att vänta nästan två månader på att bli införda i registret över mervärdesskattskyldiga och förskottsuppbörsregistret. Det fördröjer inledandet av företagsverksamhet i onödan.

Nedskärningarna i statsförvaltningen är enligt Vänsterförbundet och De gröna oskäligen och kortsiktiga. De förvärrar arbetslösheten, försvagar det allmännas förmåga att sköta sina lagstadgade uppgifter och äventyrar tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Utlåtande FvUU 11/2026 rd Avvikande mening 2

Den kommunala ekonomin

Kommunernas ekonomiska ställning försvagas genom flera samtidiga beslut. Tilläggen och nedskärningarna inom kommunekonomin är en mer oroväckande helhet än vad regeringen låter förstå. Under regeringsperioden har det gjorts flera strukturella reformer, såsom att ansvaret för att ordna integration och arbetskraftsservice överfördes till kommunerna, vilket har ökat kostnadstrycket på kommunerna. Till exempel hade det behövts ungefär 240 miljoner euro mer då arbets- och näringssektorsreformen överförde ansvar till kommunerna. Regeringen har upprepade gånger antagit att olika beslut är neutrala med tanke på den kommunala ekonomin, trots att kostnader i praktiken har överförts på grund av att det finns för lite resurser för de tjänster som kommunerna ansvarar för att ordna och på grund av nedskärningar i statsandelarna. Dessutom kommer den ändring av upphandlingslagen som är under beredning att medföra ändringskostnader på hundratals miljoner för kommunerna och välfärdsområdena, vilket leder till en svår ekonomisk situation i synnerhet för små kommuner. Det minskar kommunernas möjligheter att ordna basservice, ökar trycket på höjningar av kommunalskatten och ökar ojämlikheten mellan kommunerna.

Vänsterförbundet och De gröna anser att kommunernas uppgifter inte bör utökas utan full finansiering. Stärkandet av den kommunala ekonomin förutsätter att nedskärningarna i statsandelarna återtas och att kommunerna till fullt belopp ersätts för de uppgifter och kostnader som överförts till dem.

Välfärdsområdena

Finansieringen av välfärdsområdena försvagas inte bara genom tidigare nedskärningar utan nu också genom höjningar av klientavgifterna. Enligt välfärdsområdesbolaget Hyvil har välfärdsområdena allt mer problem med att generera avgiftsinkomster som motsvarar nedskärningarna i den statliga finansieringen, och kreditförlusterna beräknas öka. Höjningen av klientavgifterna är ett orättvist och i slutändan dyrt sätt att finansiera social- och hälsovårdstjänsterna, eftersom det ökar betalningsbördan för låginkomsttagare, kan öka mängden obetalda avgifter och överför problemen till utkomststødet.

I planen för de offentliga finanserna konstateras det att finansieringens tillräcklighet 2027—2030 kan bedömas endast utifrån ekonomiska nyckeltal, eftersom det inte är säkert vilka effekter områdenas anpassningsåtgärder har på genomförandet av tjänsterna. Regeringen fattar således beslut som skär ner i finansieringen utan att vara säkra på hur besluten påverkar de lagstadgade tjänster som individerna behöver.

Migrationsförvaltningen

Även resurserna för den inre säkerheten och migrationsförvaltningen riskerar att försämrans. Enligt inrikesministeriet kommer nivån på besparingarna och produktivitetsminskningarna att försvåra genomförandet av sådana serviceuppgifter inom säkerhet och rättsvård som är viktiga för medborgarna.

Utlåtande FvUU 11/2026 rd
Avvikande mening 2

De nedskärningar som riktar sig till Migrationsverket är särskilt problematiska. Ramnivån för Migrationsverkets omkostnader sjunker från cirka 91 miljoner euro 2027 till cirka 71 miljoner euro 2028. Dessutom drabbas verket av tidigare permanenta nedskärningar, nya produktivetsnedskärningar och en andel av sparkravet inom inrikesministeriets förvaltningsområde.

Dessa nedskärningar strider mot det nationella genomförandet av EU:s migrations- och asylpakt, som är under behandling. Migrationsverket föreslås få nya uppgifter, såsom ordnande av kostnadsfri rättslig rådgivning. Verkets roll blir därmed allt viktigare när det gäller att tillgodose de sökandes rättssäkerhet och grundläggande fri- och rättigheter. Samtidigt kräver paktens strängare tidsfrister och ställer krav på att informationssystemen ska utvecklas. Trots att antalet sökande i Finland har varit litet i årtal, har Migrationsverket inte kunnat behandla ansökningarna ens inom de nuvarande tidsfristerna, som är längre än paktens tidsfrister. Det är ohållbart att utöka verkets skyldigheter och uppgifter som är centrala med tanke på rättsskyddet och att skärpa tidsfristerna samtidigt det görs nedskärningar i verkets finansiering. Migrationsverket måste få tillräckliga resurser för att alla ansökningar som behandlas av verket ska kunna behandlas högklassigt, i rask takt och med respekt för de grundläggande fri- och rättigheterna.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 20.05.2026

Anna Kontula vänst
Alviina Alametsä gröna